

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2022. október 19.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

2022. október 19. 8:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori görög kultúrával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „A perzsák a várhegygel szemben emelkedő halmon telepedtek le, melyet a [lakosok] Areioszpagosznak [Árész-dombnak] neveznek. Innen kezdték meg az ostromot [...]. A várhegy homlokzati részén, a kapuk és a rendes feljárat mögött, ahol egy őr sem állott, – mert senki sem hitte, hogy erre másznék föl valaki, – néhányan fölhatoltak [...]. A feljutott perzsák először a kapukhoz siettek és felnyitották, azután az esdeklőket megölték. Mikor már mindenkit megfosztottak életétől, a szentélyt kirabolták, és az egész várat lángba borították.” (Korabeli történetíró műve)

B) „[Az általa a görög–perzsa háborúk után] emelt templomok és középületek pompája önmagában is bizonyítja, hogy nem üres szóbeszéd Görögország egykori mesébe illő hatalma és gazdagsága: ez szerezte a legtöbb örömet [a lakosoknak], [...] mégis ezt az intézkedését ócsárolták és rágalmazták a népgyűléseken a legjobban. Azt kiáltották, hogy a nép rossz hírbe kerül, mert Déloszból [görög sziget] elhozatta, és saját céljaira használta fel a görögök [perzsaellenes szövetségének] közös kincsét. [...] [Ő azonban] felvilágosította a népet, hogy ezekkel a pénzekkel nem kell elszámolniuk a szövetségeseeknek, hiszen ők harcolnak helyettük, és ők tartják távol a barbárokat [perzsákat].” (Plutarkhosz ókori történetíró)

C)

*Egy istenség szobrának rekonstrukciója
Az eredeti – 12 méter magas, elefántcsontból és
aranyból készült – szobor az istenségnek a várhegyen
épült templomában állt.*

a) Írja a következő oldalon található táblázatba a megfelelő személyek nevét! A felsorolt személyek közül válasszon! Egy mezőbe egy nevet írjon! Két név kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Személyek: Arisztotelész, Hérodotosz, Periklész, Pheidiasz, Platón

A forrás betűjele	Név
A)	A forrás szerzőjének neve:
B)	A forrásban szereplő személy neve:
C)	A szobor alkotójának neve:

b) Adja meg annak a városnak a nevét, amelyhez mindhárom forrás kapcsolódik!
(0,5 pont)

.....

c) Adja meg az A) betűjelű forrásban szereplő vár(hegy) görög nevét! (0,5 pont)

.....

d) A szöveges forrásokban leírt eseményekre és a szobor megalkotására azonos évszázadban került sor. Adja meg ezt az évszázadot! (0,5 pont)

.....

e) Magyarázza meg a C) betűjelű szobor megalkotásának okát a szöveges források segítségével! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori kereszténységgel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Ami [...] a [Mihály székhelyéül szolgáló] város becsületes és bölcs polgárait illeti, ők fölöttébb keresztény és igaz hitű polgárok. Ami azonban Mihályt, akit visszaélve pátriárkának [egyházfőnek] hívnak [...] illeti [...] a mi urunk [...] sürgősen figyelmeztette [...], de ő nem hallgatott az okos szóra. Ezen felül vonakodott minket [...] fogadni. [...] Ezen felül megtagadta tőlünk, hogy a [...] kolostorban misét bemutassunk, mint ahogy már korábban a latin szertartású templomokat bezáratta. [...] Az Apostoli Szentszék egyházi átokkal sújtotta, és a Szentszék megszegényítésére az Ökumenikus Pátriárka címet vette fel. [...] Mihály [...] és valamennyi hívük [...] legyenek kiközösítettek az összes eretnekkel [együtt].” (Egy pápai oklevélből)

a) Nevezze meg (korabeli nevén) az A) betűjelű forrásban aláhúzással jelölt várost!
(0,5 pont)

.....

b) Melyik évben keletkezett az A) betűjelű forrás? (0,5 pont)

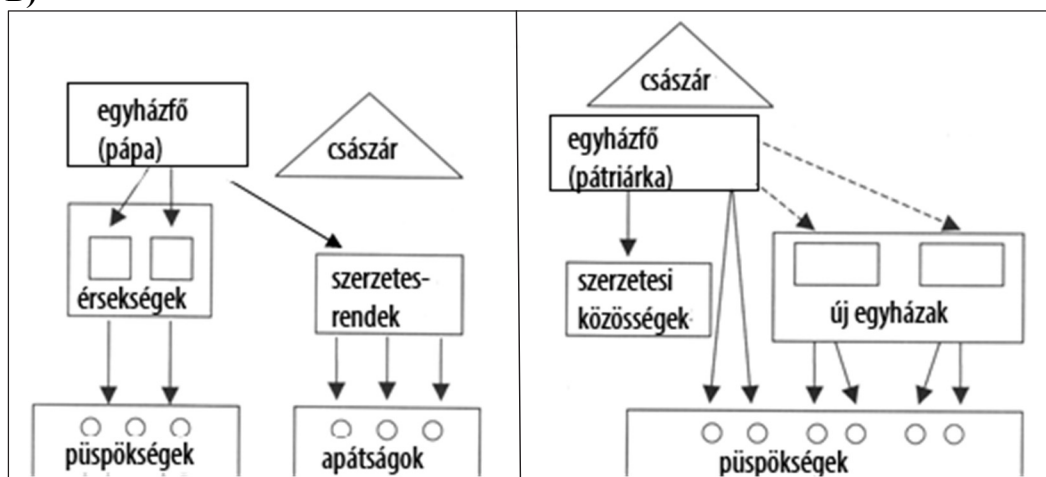
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Mely sérelmekkel indokolta a kiátkozást az A) betűjelű forrás idézett részlete? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

1. A pátriárka csak görög szertartású istentiszteleteket engedélyezett.
2. A pátriárkát az oklevél átokkal sújtotta.
3. A pátriárka igaz hitűekre és eretnekekre osztotta a hívőket.
4. A pátriárka nem fogadta el a pápa fennhatóságát.
5. A pátriárka kolostorba vonult, és nem látta el feladatait.

Állapítsa meg, hogy a kereszténység melyik két ágának felépítését látja az ábrákon! Írja az ábra alatti pontozott helyre a megfelelő egyház nevét! (Elemenként 0,5 pont.)

B)

d)

e)

f) Fogalmazza meg, miben tér el egymástól a két egyház viszonya a világi hatalomhoz! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

3. A feladat Magyarország középkori történetéhez kapcsolódik.

Oldja meg az I. Lajos törvényeihez kapcsolódó feladatokat a törvényekből származó forrásrészletek és ismeretei segítségével!

A) „Országunk főpapjainak, báróinak, valamint előkelőinek és nemeseinek gyülekezete [...] elénkbe terjesztették [...] második András úrnak [...] arany pecsétjével megerősített kiváltságlevelét. [...] Könyörögvén felségünknek, hogy azt [...] jelen levelünkbe szóról szóra átíratván [...] megerősíteni [...] méltóztassunk.”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Válassza ki a B–G) betűjelű forrásrészletek közül azt a két rendelkezést, amelyet az A) betűjelű forrásrészletben említett korábbi oklevél nem tartalmazott, csak I. Lajos törvényei! Karikázza be a két rendelkezés betűjelét! (Elemenként 0,5 pont.)

B) „Birtoka negyedrészt leánya örökölje, a többiről úgy intézkedjék, ahogy akar. És ha váratlan halál folytán intézkedni nem tud, rokonai örököljék.”

C) „Az országunk határai közt lakó valódi nemesek még az országunk határai közt fekvő hercegi tartományokban levők is, megannyian ugyanazon egy szabadsággal éljenek.”

D) „Azt is akarjuk, hogy sem mi, sem a mi utódaink valamely hatalmas kedvéért nemeseket soha el ne fogassanak, [...] hacsak előbb [...] bírói úton el nem ítélték őket.”

E) „Birtokaik jog és törvény szerént, tisztán és feltétlenül, minden ellenmondás nélkül, legközelebbi atyafiaikra és nemzetségeikre háramoljanak.”

F) „Semmiféle adót, sem »szabad dénárokat« nem fogunk szedetni a nemesek birtokai után, sem az ő házaikba vagy falvaikba nem szállunk, hacsak nem hívnak bennünket.”

G) „Ha pedig a király az országon kívül akar hadat vezetni, a nemesek ne tartozzanak vele menni, csak az ő pénzén, és visszatérése után rajtuk hadbírótságot ne szedjen.”

b) Fogalmazza meg saját szavaival, miért volt szükség a korábbi kiváltságok megerősítésére! (1 pont)

.....

H) „Összes [...] jobbágyainktól (kivéve a falakkal bekerített városokat) minden terményüknek és boruknak kilencedét beszédjük [...]. És a fent nevezett bárók és nemesek bármely birtokaikon levő minden [...] jobbágyoktól ezek minden terményének és borának kilenced részét a maguk szükségére hasonlóképen hajtás és szedjék be. A főpapok és egyházi férfiak is, kiknek jobbágyaik vannak, előbb a tizedet, aztán meg hasonlóképen azok mindennemű terményeinek és borainak kilenced részét szedjék be. És akik a mondottak beszédése tekintetében másként járnak el, azok [...] birtokain a terményeknek és bornak ama kilenced részét [...] mi magunk fogjuk saját használatunkra behajtani.”

c) Mi volt a H) betűjelű forrásrészletben olvasható rendelkezés alapvető célja? Karikázza be az egyetlen helyes megoldás sorszámát! (0,5 pont)

1. Növelte a jobbágyok földesúri terheit a levert parasztfelkelés miatti büntetésként.
2. Egységesítette a jobbágyok földesúri terheit, hogy visszafogja a költözéseket.
3. Maximálta a jobbágyok földesúri terheit, hogy biztosítsa az állami adóalapot.

d) Melyik korabeli eseménysor hathatott a H) betűjelű forrásrészletben olvasható rendelkezés kiadására? Karikázza be az egyetlen helyes megoldás sorszámát! (0,5 pont)

1. A nagy pestisjárvány, amely munkaerőhiányt okozott.
2. A szerviensek mozgalma a nagyfokú birtokadományozás miatt.
3. A bárók hatalmának növekedése a lengyel–magyar perszonalunió miatt.

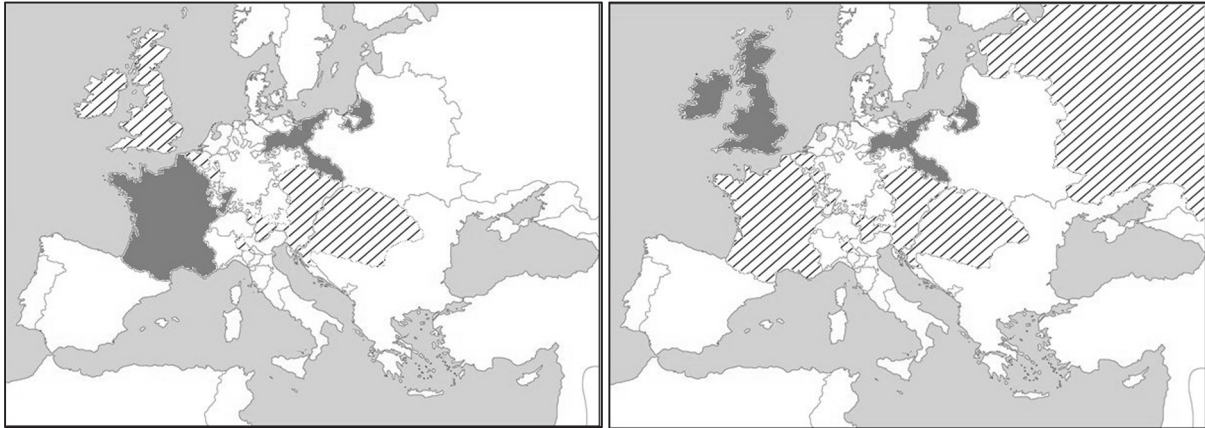
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

e) **Magyarázza meg saját szavaival, milyen jogon szedtek egyes főpapok kétféle adót!**
(1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

4. A feladat a 18. századi nagyhatalmi konfliktusokhoz kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a térképvázlatok és ismeretei segítségével!

*Szövetségi rendszerek az osztrák örökösödési háborúban és a hétéves háborúban
(Az egyik szövetségi rendszer tagjait sötétszürke színezés, a másikat csíkozás jelöli.)*

Nevezze meg azokat a – térképvázlatokon jelölt valamely szövetségi rendszerhez tartozó – nagyhatalmakat, amelyekre igazak a leírások! (Elemenként 0,5 pont.)

a) **Konfliktusuk a 18. század közepéig tartott, a térképvázlatokon bemutatott két háború közti időszakban szövetségi viszonyra alakult át:**

.....

b) **Középkori eredetű konfliktusuk a bemutatott háborúk egyik állandó eleme volt, és csak a 19–20. század fordulóján szűnt meg:**

.....

c) **Konfliktusuk új keletű volt, a bemutatott háborúkban keletkezett egy tartomány birtoklása miatt:**

.....

d) **Melyik, a térképvázlatokon bemutatott háború tekinthető egyértelműen dinasztikus háborúnak? Válaszát indokolja is meg!** (1 pont)

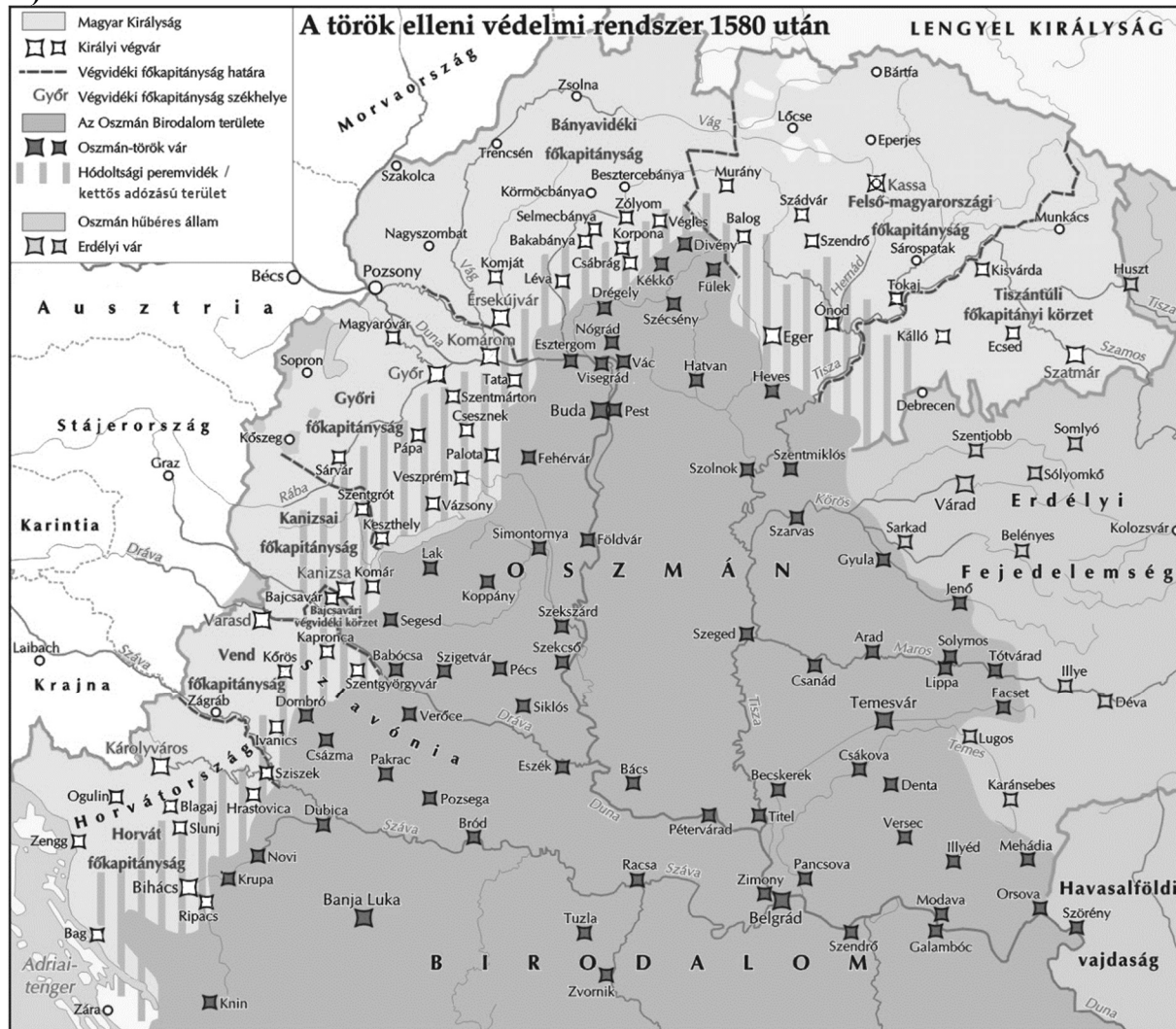
.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**5. A feladat a török hódoltság időszakához kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)**

A)

A török elleni védelmi rendszer, 1580 után

a) Válassza ki az A) betűjelű térképvázlat alapján a négy helyes állítást! Karikázza be a helyes válaszok sorszámát!

1. A Török Hódoltságnak egyértelmű és állandó határai voltak.
2. A Magyar Királyság végvárrendszere mélységben is tagolt volt, vagyis a várak nem egy vonalban helyezkedtek el.
3. Az Erdélyi Fejedelemséget a Magyar Királysághoz hasonlóan erős, sűrű végvárrendszer védte.
4. A végvárrendszer mentén gyakran mind a törökök, mind a magyarok adóztatták a falvakat.
5. A Magyar Királyság védelmét egyetlen főkapitányság irányította.
6. A Hódoltság központját, Budát több vár is védte a támadásoktól.
7. A Horvát főkapitányság északi határa a Dráva volt.
8. A folyók stratégiai jelentőségét mutatja a partjukon fekvő számos vár.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Magyarázza meg, hogy miért nem alakult ki hódoltsági peremvidék a Hódoltság és az Erdélyi Fejedelemség határvidékén!

.....

B) „Valameddig pedig a magyar korona ott fenn, nálunknál erősebb nemzetségnél a németnél léssen, és a magyar királyság is a németeken forog, mindenkor szükséges és hasznos egy magyar fejedelmet Erdélyben fenntartani, mert nekik javokra, oltalmokra léssen.” *(Bocskai István politikai végrendeletéből)*

c) Fogalmazza meg saját szavaival a B) betűjelű forrás és ismeretei alapján, mivel szemben kellett az erdélyi fejedelemnek a magyar rendeket oltalmaznia!

.....

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. A feladat az imperializmus korához kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

Döntse el, hogy a táblázatban szereplő leírások melyik – a térkép vázlaton sorszámmal jelölt – helyszínekre vonatkoznak! Adja meg, melyik gyarmatosító hatalom vonta az adott helyszínt befolyása alá az imperializmus korában! Írja a sorszámot és a gyarmatosító hatalom nevét a táblázat megfelelő mezőjébe! Két sorszám kimarad. Egy mezőbe egy sorszámot / nevet írjon! Egy esetben két gyarmatosító hatalom is elfogadható, de elég egyet beírni. Egy gyarmatosító hatalom többször is szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

Leírás	Helyszín sorszáma a térképen	Gyarmatosító / befolyást szerző hatalom neve
a) A korszak egyik mérnöki csodája. Megépítésével töredékére rövidült az Ázsiába tartó hajóút hossza.		
b) Nagy népessége és gyapottermesztése miatt az adott gyarmattartó hatalom legfontosabb gyarmata volt.		
c) A 19. század legvégén a spanyol hatalom ellen kirobbanó lázadás nyomán formálisan függetlenedett, valójában egy közeli gazdasági nagyhatalom befolyása alá került.		
d) E terület birtoklásáért Oroszországgal vívott győztes háborút az egyetlen ázsiai gyarmatosító hatalom.		
e) A kontinens észak–déli gyarmatosításának egyik végpontjaként vonta irányítása alá egy gyarmattartó hatalom, bár formálisan az Oszmán Birodalom része maradt.		
f) A második legnagyobb gyarmatbirodalommal rendelkező hatalom ázsiai gyarmata.		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Különböző térségekben óriási területeket fognak felosztani a következő évtizedekben. Az a nemzet, amelyik üres kézzel kerül ki ebből az osztozkodásból, a következő nemzedék idejére megszűnik a nagy nemzetek csoportjához tartozni.”
(Hans Delbrück, 19. századi német hadtörténész)

g) Fogalmazza meg, miért volt különösen fontos a forrásban megjelenő probléma Németország számára! (1 pont)

.....

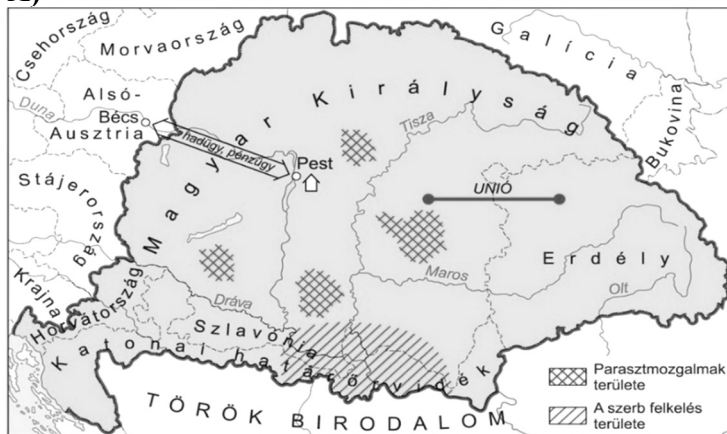
h) Fogalmazzon meg két konkrét gazdasági előnyt, amelyeket a szerző az „osztozkodásban” való részvétel útján remélt elérni! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

8 pont	
--------	--

**7. A feladat az 1848–49-es szabadságharccal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a térképvázlatok és ismeretei segítségével!**

A)

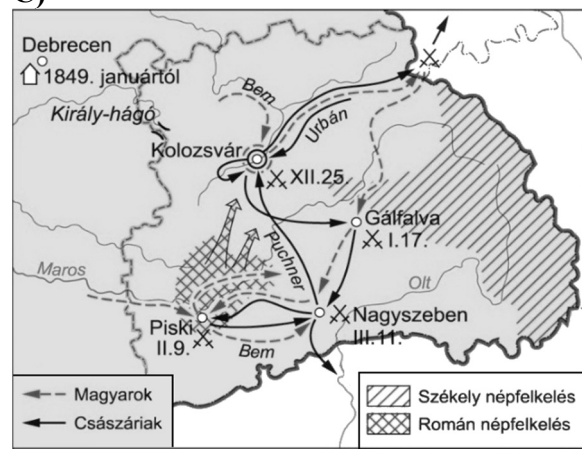

Magyarország 1848 nyarán

B)

C)

Hadműveletek Magyarország egyes területein 1848 szeptembere és 1849 márciusa között

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Írja a táblázatba azoknak a nemzetiségeknek a nevét, amelyekre a leírások vonatkoznak!
(Elemenként 0,5 pont.)

Leírás	Nemzetiség
a) Magyarország ellen indított támadásuk célja a főváros bevétele lett volna, ám a magyar honvédsereg, első jelentős győzelmét aratva ellenük, megállította őket.	
b) A Batthyány-kormány arra számított, hogy ha a többségük által lakott területet bevonják a polgári közigazgatásba, és megszüntetik kötelező fegyveres szolgálatukat, akkor nem lázadnak fel. Mégis több mint egy éven át tartott fegyveres felkelésük, mely a magyar honvédsereg egy részét folyamatosan lekötötte.	
c) Sokan közülük ellenezték azt az 1848 áprilisában hozott és a helyi országgyűlés által jóváhagyott törvényt, amely alapján a többségük által lakott terület közigazgatásilag egyesült Magyarország többi részével. Felkelésük helyenként véres etnikai tisztogatásokba torkollott.	

d) Karikázza be annak az állításnak a sorszámát, amelyet a térképvázlatok közül kettő is alátámaszt! (0,5 pont) *Egyetlen sorszámot karikázzon be!*

1. A támadások ellen nemcsak a honvédsereg harcolt, hanem a helyi lakosság által szervezett csapatok is.
2. A harcokban a magyarok és a nemzetiségek oldalán is főként a nemesség vett részt.
3. A nemzetiségek az ország középső területeire is benyomultak, és komoly veszélyt jelentettek a honvéd főseregre.

e) Hogyan viszonyult a bécsi udvar és a császári katonaság a nemzetiségek és a magyarok konfliktusához? Válaszában magyarázza meg a bécsi udvar és a császári katonaság magatartásának okát is! (1 pont)

.....

.....

f) Mi volt az az engedmény, amelyet a magyar vezetés az 1849 nyarán kiadott nemzetiségi határozatban tett a nemzetiségeknek? Fogalmazza meg röviden! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**8. A feladat a második világháború történetéhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A)

A németországi Köln madártávlatból a második világháború idején

B)

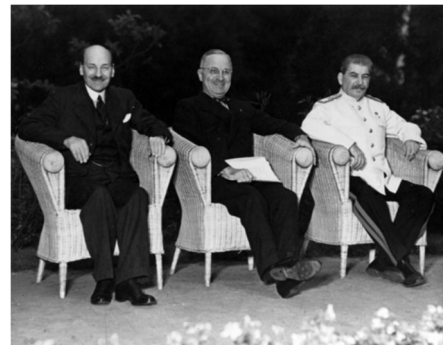
Hitler egy szomszédos, állam fővárosában, közvetlenül a hadjárat után

C)

Egy amerikai hadikikötő a második világháború idején

D)

Attlee brit miniszterelnök, valamint Truman és Sztálin a második világháború idején

Döntse el, melyik képre igazak a táblázatban szereplő állítások! Írja a képek betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás: A kép által megjelenített esemény...	Betűjel	
a) egy állam világháborús hadba lépésének döntő oka volt.		
b) egy villámháborús győzelem miatt valósulhatott meg.		
c) a légiő háborút döntően befolyásoló tényezővé válásáról tanúskodik.		
d) bemutatja, hogy a háborúban a háterszág megtörése is kiemelt cél volt.		
e) jelzi, hogy a világháború során gyökeresen különböző berendezkedésű hatalmak is együttműködtek.		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

f) Állítsa időrendbe a képeket az általuk megjelenített esemény időpontja szerint! Írja a képek betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! A legkorábbival kezdje! Egy betűjelet előre beírtunk. (1 pont)

1.	2.	3.	4.
		A)	

4 pont	
--------	--

9. A feladat két világháború közötti magyar történelemhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

Döntse el, hogy a Nemzeti Munkaterv programpontjai közül melyik orvosolná a kitalált idézetekben megjelenő problémákat! Írja a Nemzeti Munkaterv pontjának sorszámát a következő oldalon található táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszám kimarad.

„37. [...] Termelésünk és fogyasztásunk összhangba hozását és nemzetünk megélhetési viszonyainak javítását [...] az összes termelő erők [...], helyes szervezésével és tevékenységüknek a szükségletekhez igazodó irányításával [kívánjuk megoldani].”

40. [...] A nemzeti termelő munkában az állami beavatkozást csak e munka tervszerű irányítására, ellenőrzésére és mintaüzemek létesítésére akarjuk korlátozni. Egyébként az egyéni kezdeményezésnek szabad teret akarunk biztosítani.

44. [...] Addig, amíg a gazdasági élet válsága tart, a munkanélküliség leküzdése céljából állami feladatnak ismerjük el a munkanélküliek foglalkoztatásának irányítását. A munkaközvetítés kérdését véglegesen rendezni kívánjuk.

45. [...] Munkaképes emberek munkanélküliség címén való segítőzésének elvi ellenségei vagyunk s a munkanélkülieket csak munka ellenében támogatjuk.

54. [...] Elősegíteni óhajtjuk a szövetkezeti önsegítés minden életre való, reális formáját. Különös súlyt helyezünk a falusi nép hitelét, gazdálkodását, fogyasztását, termelését és értékesítését előmozdító szövetkezeti mozgalom kifejlődésére. [...]

56. [...] Iparfejlesztési politikánk különösen a hazai nyersanyagot feldolgozó és mezőgazdasági termékeinket kikészítő iparunk támogatását fogja szolgálni. Minden eszközzel elősegíteni kívánjuk az eddig külföldre exportált nyersanyagok belföldi feldolgozását. Különös figyelemmel leszünk azokra az iparágakra, amelyek a hazai tömegfogyasztás érdekeit szolgálják.

61. [...] Az ország szűkös nyersanyag helyzetét javítani óhajtjuk. A hazánkban fellelhető és természetű nyersanyagok legcélrányosabb feldolgozását, valamint új hazai lelőhelyek felkutatását szükségesnek tartjuk, különösen abból a célból, hogy a külföldi anyagok hazai anyagokkal és termékekkel legyenek pótolhatók.

69. [...] Úthálózatunk tervszerű kiépítését és fenntartását elsőrendű feladatnak tartjuk.” (Nemzeti Munkaterv, 1932)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kitalált idézet	Sorszám
a) „Félek tőle, hogy a segélyek bevezetése miatt nem fogok tudni alacsony fizetésért munkavállalót találni.”	
b) „A mi vidékünkön is nehezen lehet munkát találni, leginkább a rossz közlekedési lehetőségek miatt.”	
c) „Félek tőle, hogy a kormány túlzottan központosítani szeretné a gazdaságirányítást, hasonlóan a szörnyű szovjet tervgazdálkodáshoz.”	
d) „Sajnos eddig hiába termeltünk első osztályú napraforgómagot, itthon nagyon kevés cég dolgozta fel, így kénytelenek voltunk külföldön értékesíteni, de most nagyon beszűkültek a piacok.”	
e) „A gépipar területén óriási a túltermelés, egyáltalán nem tudjuk eladni az elraktározott készleteket.”	
f) „Már a gyűlöletes békediktátum óta nagyon nagy a vasérc-, kőszó- vagy éppen fahiány, de amióta kibontakozott a válság, még súlyosabb.”	
g) „A kisbirtokos parasztság a nagybirtoknál is hátrányosabb helyzetben van, mert a sok külön-külön kisbirtok egyszerűen nem tud versenyképesen termelni.”	

h) Nevezze meg a Nemzeti Munkatervet megalkotó miniszterelnököt! Keresztnevet is írjon!

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10. A feladat az Európai Unióhoz kapcsolódik.

Döntse el, hogy a következő lehetséges kiadási tételek az Európai Unió költségvetésének melyik kategóriájába sorolhatók! Írja a megfelelő kategóriák sorszámát a táblázat mezőibe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon, egy sorszámot többször is beírhat. (Elemenként 0,5 pont.)

Az Európai Unió költségvetési kiadásai 2014–2020		
1.	Versenyképesség és kohézió (az EU gazdaságilag fejletlenebb térségei felzárkóztatására szolgáló alapok)	450 milliárd euró
2.	Fenntartható növekedés: természeti erőforrások (közös agrár- és környezetvédelmi politikák)	373 milliárd euró
3.	Biztonság és állampolgárság (a schengeni egyezményből következő feladatok)	16 milliárd euró
4.	Globális Európa (nemzetközi felelősségvállalás az EU-n kívül)	59 milliárd euró
5.	Igazgatás	62 milliárd euró
6.	Speciális alapok és tartalékok (belső kiadásokra)	8 milliárd euró
Összesen		968 milliárd euró

Kiadási tételek	A kategória sorszáma
a) Az Európai Bizottság elnökének fizetése	
b) Digitális oktatásfejlesztés Észak-Magyarország régióban	
c) Újjáépítési segély a szökőár sújtotta óceániai Tongának	
d) Rendkívüli segély a Covid-19 járvány miatt Olaszországnak	
e) Olívaolaj-felvásárlás az alacsony világpiaci árak miatt a mediterrán országokban	
f) A Budapest és Szófia közötti közúti közlekedés fejlesztése	
g) A határrendészeti informatikai rendszer fejlesztése Görögországban	
h) Kisvállalkozások indulását segítő központ létesítése Nyíregyházán	

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

11. A feladat a határon túli magyarok második világháborút követő helyzetével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „[Országunknak] a német és a magyar kisebbséggel szerzett elrettentő tapasztalata – mivel az említett kisebbségek nagyrészt a köztársaság ellen kívülről indított hódító politika engedelmes eszközévé váltak – [...] megújított [hazánkat] mély és tartós jellegű beavatkozásra kényszeríti. [...] [Országunk] azon német és magyar nemzetiségű polgárai közül, akiknek az 1938-as müncheni döntés előtt [...] állampolgárságuk volt, elismeri az állampolgárságát [...] az antináciknak és antifasisztáknak. [...] A többi német és magyar nemzetiségű [...] állampolgár [...] állampolgársága megszűnik.”
(Kormányprogram, 1945)

B) „Az új iskolaügyi törvény [1948 őszi] bevezetése óta a katolikus egyháznak [...] semmi kapcsolata nincs a közoktatással. Az állami iskolákban vallásoktatás még fakultatív formában sem létezik. A volt katolikus pedagógusszemélyzet döntő többségben [...] nem kérte felvételét az állami tanítói státusba [jogviszonyba]. [...] Márton Áronról [...] ma már nemigen hallani. Értesülésem szerint a gyulafehérvári püspöki palotában amolyan védőőrizet alatt van.” (A magyar nagykövét jelentése, 1950)

a) Nevezze meg azokat a szomszédos államokat, amelyeknek intézkedései megjelennek a forrásokban! (Elemenként 0,5 pont.)

A) B)

b) Érveljen röviden amellet, hogy az A) betűjelű forrásban megjelenik a kollektív bűnösség elve! Saját szavaival fogalmazzon! (1 pont)

.....
.....

c) Magyarázza meg, miért voltak magyarellenesnek tekinthetőek a B) betűjelű forrásban szereplő intézkedések! (1 pont)

.....

d) Magyarázza meg egy további, a magyar kisebbségtől független, általános politikai okát a B) betűjelű forrásban szereplő intézkedéseknek! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

12. A feladat a vállalkozásokkal kapcsolatos.

Állapítsa meg a forrás és ismeretei segítségével, melyik gazdálkodási formára igazak a következő állítások! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy sorban csak egy X jel szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

„A gazdasági társaság létesítő okirata – a részvénytársaság és az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság kivételével – a társasági szerződés. A részvénytársaság létesítő okirata az alapszabály, az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságé az alapító okirat. [...]

A betéti társaság (bt.) létesítésére irányuló társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítenek, továbbá legalább az egyik tag (a továbbiakban: beltág) vállalja, hogy a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért a többi beltaggal egyetemlegesen köteles helytállni, míg legalább egy másik tag (a továbbiakban: kültag) a társasági kötelezettségeiért – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – nem tartozik helytállási kötelezettséggel. [...]

A kültag nem lehet a társaság vezető tisztségviselője. [...]

A részvénytársaság olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott számú és névértékű részvényből álló alaptőkével működik, és a részvényes kötelezettsége a részvénytársasággal szemben a részvény névértékének vagy kibocsátási értékének szolgáltatására terjed ki. A részvénytársaság kötelezettségeiért a részvényes – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – nem köteles helytállni.” (Polgári törvénykönyv, 2013)

Állítás	Betéti társaság	Részvénytársaság	Mindkettő	Egyik sem
a) Társasági szerződéssel jön létre.				
b) A társaság egyetlen tagja sem felel magánvagyonával a társaság kötelezettségeiért.				
c) Tőkebefektetés nélkül senki nem lehet tulajdonos.				
d) Több tulajdonosa is lehet.				
e) Mindenképpen egyetlen személy lehet csak tulajdonosa.				
f) A tőzsdén lehet belőle tulajdonrész vásárolni.				

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (kép, adatsor, térkép) lelőhelyei:

1. Szemelvények Herodotos történeti művéből. Ford. Geréb József. Bp. 1911.
<https://mek.oszk.hu/09900/09909/09909.pdf>
- Arisztotelész: Politika. Ford.: Szabó Miklós. Bp. 1997.
<https://mek.oszk.hu/04900/04966/04966.pdf>
- Németh György: Felhők fölött. Antik istenvilág. Rubicon, 2017/11.
http://www.epa.hu/03100/03122/00019/pdf/EPA03122_rubicon_2017_11_004-013.pdf
2. http://szit.katolikus.hu/feltoltes/Egyhaztortenelem_10_osztaly.pdf
3. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=35100000.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D3>
4. <https://www.deviantart.com/harrym29/art/Mapping-Europe-1748-1766-624879423>
5. <https://tti.abtk.hu/terkepek/1580-utan-a-torok-elleni-vedelmi-rendszer>
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_feladatgyujtemeny/lecke_02_006 alapján
<https://rubicon.hu/kalendarium/1557-január-1-bocskai-istvan-szuletese>
7. Száray Miklós: Történelem III. Forrásközpontú történelem. Bp. 2007.
8. <https://de.wikipedia.org>
<https://www.gyoriszalon.hu>
<https://www.nationalww2museum.org>
<https://hu.wikipedia.org>
9. Nemzeti Munkaterv: Magyar történeti szöveggyűjtemény 1914–1999. I. kötet. Szerk. Nagy István–Romsics Ignác. Bp. 2000.
10. <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2014-2020/>
11. Beneš-dekrétumok és a magyar kérdés 1945–48. Szerk.: Porpély Árpád et al. Máriabesnyő-Gödöllő, 2007.
https://kisebbssegkutato.tk.hu/uploads/files/olvasoszoba/intezetikiadvanyok/Benes_dekretumok_es_a_magyar_kerdes_1945_1948.pdf
- Széll Jenő bukaresti magyar nagykövet jelentése, 1950.
- Kovács Örs (főszerk.): Történelem 12. Magyar Katolikus Püspöki Konferencia, Bp. 2022.
12. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/kkv17.pdf> (5. oldal, 2. ábra)

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2022. október 19.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

2022. október 19. 8:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítse vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

- egy**, az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy**, a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
- egy** komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Augustus uralma	rövid
	1849 után	14.	Az első világháborút lezáró békerendszer	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Hunyadi Mátyás reformjai	hosszú
	1849 után	16.	A magyar gazdaság szovjetizálása 1945 és 1949 között	hosszú
Komplex	—	17.	A magyar országgyűlési választási rendszer és a választójog	korszakokon átívelő
	—	18.	A középkori (vallásos) és a felvilágosult világkép	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

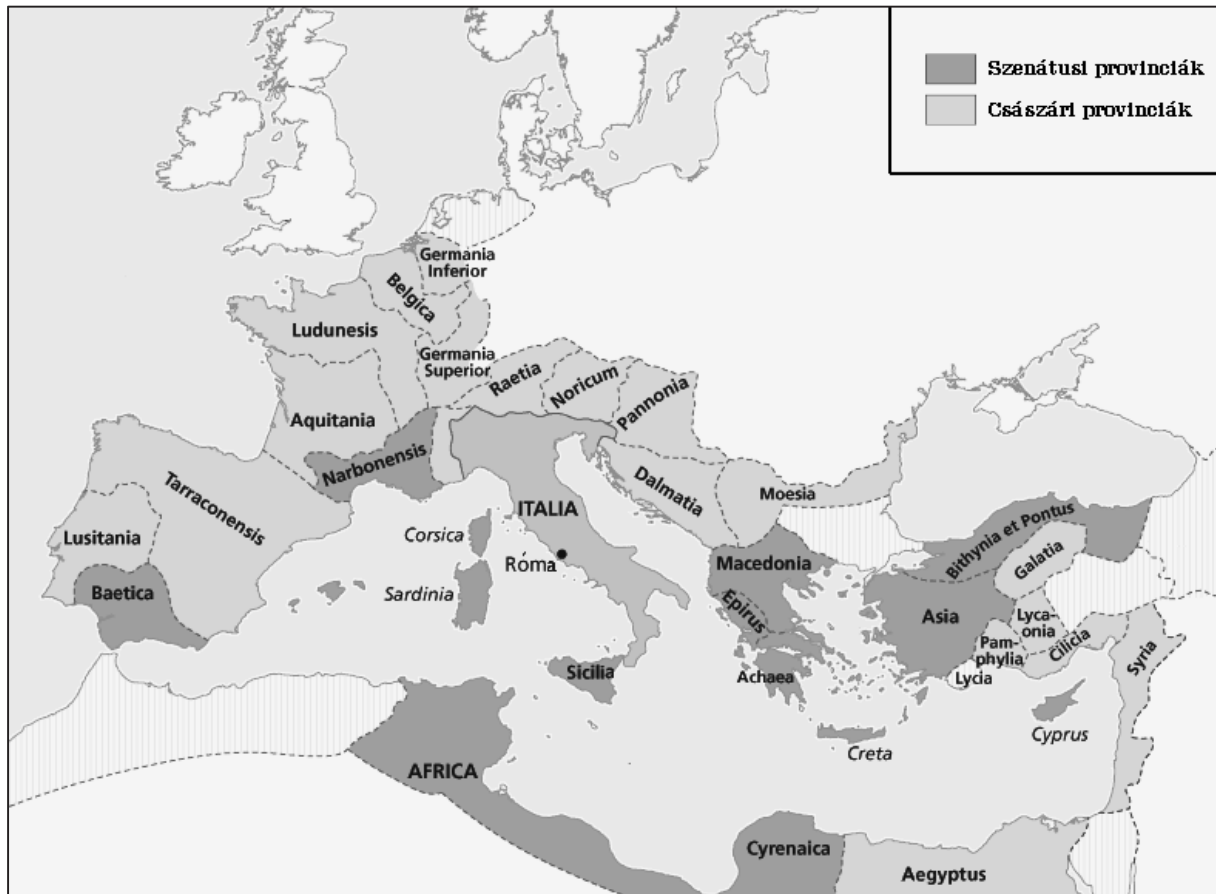
A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a Római Birodalom történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Augustus uralmának azokat az elemeit, amelyek a köztársaság látszatának fenntartását szolgálták!

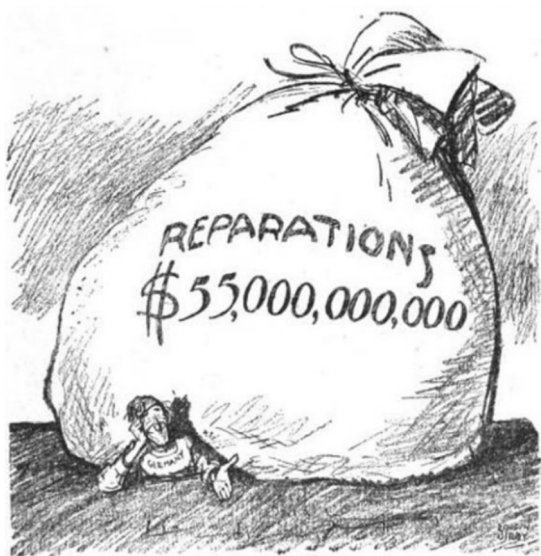
„Tizenháromszor voltam consul, mikor ezeket írtam, és harminchétszer nyertem el a [nép]tribunusi hatalmat.” (Részlet Augustus hivatalos önéletrajzából, Kr. u. 14)

A Római Birodalom provinciái Augustus korában

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

14. A feladat az első világháborút lezáró békerendszerrel kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével, milyen békefeltételeket szabtak Németország számára a győztesek, és miként igyekeztek Németországot meggyengíteni!

„Lássuk, összegyűjtöd-e?” (amerikai karikatúra, 1921. A zsákon látható angol nyelvű felirat magyar fordítása: „jóvátétel”. A karikatúrán szereplő alak mellkasán látható angol nyelvű felirat: „Germany”, magyar fordítása: „Németország”.)

„Nem kétséges, hogy a mi érdekünk nem egyszerűen egy életképes, hanem egy olyan erős Csehszlovákiának a létrehozása, hogy az a nyugat felé irányuló germán expanzió [német terjeszkedés] leghatalmasabb ellensúlyainak egyike legyen. [...] Ezért nem szabad csodálkozni, hogy végül oda jutottunk, hogy nagyjából minden cseh követelést elfogadtunk.” (A francia békeküldöttség egyik tagjának nyilatkozata a békekonferencián)

*A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszám:
A feladat kidolgozása:*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám		20	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		10	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

15. A feladat Hunyadi Mátyás uralkodásával kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Mátyás kormányzati és pénzügyi reformjait, valamint azok hatásait!

A királyi tanács és a rendi országgyűlés Mátyás uralkodása idején

„Magyarország főpapjainak és főurainak nagy része [...] összeesküdött Mátyás ellen. Elhatározták, hogy hozzák Kázmér lengyel király második fiát, királlyá kiáltják ki, s csapatai segítségével elűzik Corvinust [Mátyást]. Az összeesküvés oly heves és széles körű volt, hogy Magyarország túlsó felén Matusnai Gábor kalocsai érseken, Ország Mihály nádorispánon meg néhány főúron kívül nem volt senki, aki hű maradt a királyhoz, s nem a lengyelrel tartott.” (Bonfini, *Mátyás udvari történetírója*)

„A fizetés portánként [jobbágytelkenként] legyen, mégpedig úgy, hogy ha egy egész telken vagy ülésen – hozzáértve azt a földet, amely ehhez a telekhez tartozik – egy portán belül csak egy [család] lakik, az fizessen 20 dénárt. Ha pedig ketten kapnának egy telket és egy telek földjét egy portán belül, [kettőjük összesen] fizessen egy és egy fél porta szerint. Ha pedig még többen lennének, értsd: hárman, akkor is egy és egy fél porta szerint fizessenek, ha négyen, akkor kettő szerint, és így tovább, bármi módon legyen is megosztva köztük a föld.” (*Mátyás 1467. évi dekrétumából*)

„Mátyás pénzreformja több mint ötven évre állandóvá tette a pénzértékviszonyokat, stabilizálta az aranyforint-ezüstdénár árfolyamot. [...] A pénzreform [...] jótékony hatást gyakorolt a korabeli magyar gazdaságra. 1470 után [...] élesen elváltak egymástól az importtal [behozattal] és az exporttal [kivitellel] foglalkozó tőkés-csoportok: míg az előbbiek külföldiek voltak, az utóbbiak belföldiek, akik a magyar állatkivitel révén jelentős vagyonokhoz jutottak, és kialakult a jellegzetesen magyar mezővárosi polgárság.” (*Gyöngyössi Márton régész, 2016*)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

16. A feladat Magyarország 1945 és 1949 közötti történetével kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével Magyarország háború utáni gazdasági helyzetét és gazdaságpolitikáját a koalíciós kormányzás és a kommunista hatalomátvétel időszakában!

A földreform hatása a birtokállományra						
birtokok	a földreform előtt			a földreform után		
	száma (ezer db)	összterület (ezer hold)	részesedés (%-ban)	száma (ezer db)	összterület (ezer hold)	részesedés (%-ban)
0–5 hold	1184,8	1631,2	10,1	1406,3	2871,9	17,9
5–10 hold	204,8	1477,4	9,2	388,2	3388,7	21,1
10–20 hold	144,2	2025,9	12,6	175,4	2789,4	17,3
20–200 hold	94,7	4013,7	25,0	91,6	4369,0	27,2
200–1000 hold	5,2	2124,8	13,2	4,0	1352,7	8,4
1000 hold felett	1,1	4808,9	29,9	0,6	1309,9	8,1

„A Szovjetunió, Csehszlovákiának és Jugoszláviának katonai műveletek és ez államok területeinek Magyarország által való megszállása folytán okozott veszteségeket Magyarország a Szovjetunió, Csehszlovákiának és Jugoszláviának megtéríti; tekintetbe véve azonban azt, hogy Magyarország nemcsak kilépett az Egyesült Nemzetek ellen viselt háborúból, hanem Németországnak hadat is üzent a Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy a fenti veszteségekért járó kártérítést Magyarország nem a maga egészében, hanem csupán részben teljesíti, nevezetesen 300 millió egyesült államokbeli dollár összegben.” (A párizsi békeszerződésből)

„A célunk az, elvtársaim, hogy három esztendő alatt a mostani életszínvonal duplájára emeljük fel a dolgozók életszínvonalát, azaz három év alatt kétszer annyi élelmet, ruhát, cipőt, könyvet tudjon vásárolni, mint amennyire most telik. [...] Ez most a jelszó: fizessenek a gazdagok [...]! Ezért elvtársaim, mi arra gondoltunk, hogy be kell vezetni a gazdagokkal szemben egy vagyondézsmát. [...] Pesten éppen elegendő vannak, akiknek jól megy a mostani viszonyok közt is, és akiknek a vállára egész nyugodtan lehet még adókat rakni. De azt hallom, hogy vidéken is így van.” (Rákosi Mátyás beszéde a pécsi bányászoknak, 1947. május 11.)

„Hiába építjük a szocializmust a városban, ha a falun tovább él a kapitalizmus és visszahúz bennünket, meggátolja a város és falu emelkedését egyaránt. Ha fel akarjuk emelni mezőgazdaságunk színvonalát és vele együtt a dolgozó parasztság életszínvonalát, ehhez ugyanúgy, mint az iparban, a nagyüzemi termelési eszközök bőséges alkalmazása szükséges. Csak a nagyüzemi termelés adhat a falunak anyagi jólétet, kultúrát, villanyt, vízvezetékot, kórházat, szülőotthont, mozit, könyvtárat, jó iskoláztatást, emberi életet és mindazt a szabad fejlődési lehetőséget, melytől ma a dolgozó paraszt és gyermeke még el van zárva. [...] Nekünk ezt a kérdést 3-4 éven belül oda kell vinni, hogy a magyar parasztság 90%-a és a magyar föld 95%-a rendes szocialista, közös, társas művelésben művelje a földjét.” (Rákosi Mátyás a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének 1948. november 27-i ülésén)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		18	

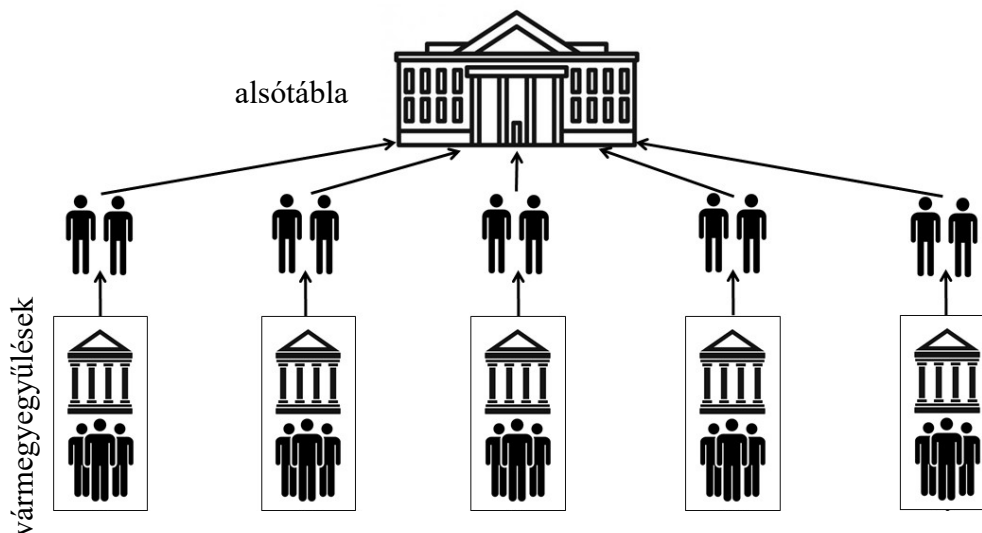
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. A feladat a magyar országgyűlési választások történetéhez kapcsolódik. (komplex – korszakokon átívelő)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a magyar országgyűlési választási rendszer és választójog jellemzőit Magyarországon 1830-tól 1939-ig a következő szempontok alapján:

- a reformkor választási rendszere és választójoga,
- az 1848-as változások,
- a dualizmus kori választójog,
- a Károlyi-kormány választójogi szabályzása,
- választójog a Tanácsköztársaság idején,
- az 1920-as választás választójogi szabályai,
- a Horthy-korszak választójogi szabályzásai!

Választát időrendben haladva fogalmazza meg! A választáson részt vevő pártokról, programokról, kampányról és eredményekről ne írjon!

Az alsótábla képviseleti rendszere a reformkorban

„Gróf Tisza István fölállt a fekete barikád tetejére, amely a nép elől a politikai érvényesülés útját elzárja, és elismerésre méltó őszinteséggel kijelentette, hogy erejének utolsó parányáig fog azon a barikádon küzdeni, [...] és kész inkább politikailag elpusztulni, semhogy a hazáért hősiességgel vérvető és szenvedő népet a politikai jogtalanság bilincseiből szabadulni engedje.” (Népszava, az ellenzéki Szociáldemokrata Párt lapja, 1917)

„A Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaságban csak a dolgozó népnek van választójoga. Választók és tanácsstagokká választhatók nemre való tekintet nélkül mindazok, akik tizennyolcadik életévüket betöltötték és a társadalomra hasznos munkából élnek mint munkások vagy alkalmazottak stb. vagy olyan háztartási munkával foglalkoznak, amely az előbb említett munkásoknak, alkalmazottaknak stb. munkáját lehetővé teszi. [...] Választók és választhatók más állam polgárai is, ha az előbbi szakaszban említett feltételeknek megfelelnek.

Nem választók és nem választhatók: akik nyereség szerzése céljából bér munkásokat alkalmaznak; akik munkánélküli jövedelemből élnek; [...] lelkesek és szerzetesek.”
(A Tanácsköztársaság Alkotmánya)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Nemzetgyűlési választójoga van minden férfinak, aki legalább hat év óta magyar állampolgár, ha legalább félév óta ugyanabban a községben lakik vagy ott lakása van, és életének huszonnegyedik évét betöltötte. Ennek az életkornak betöltése előtt is választójoguk van azoknak, akik 1918. évi november hó 1. napja előtt legalább tizenkét héten át a harctéren arcvonalbeli katonai szolgálatot teljesítettek.

Nemzetgyűlési választójoga van minden nőnek, aki legalább hat év óta magyar állampolgár, életének huszonnegyedik évét betöltötte, és bármely hazai élőnyelven írni-olvasni tud, ha legalább félév óta ugyanabban a községben lakik, vagy ott lakása van.” (Miniszterelnöki rendelet, 1919. november)

„A szavazás minden választásnál titkos és kötelező. [...] Országgyűlési képviselőválasztójoga van annak a férfinak, aki életének 26. évét betöltötte, tíz év óta magyar állampolgár és [...], ha az elemi népiskola hatodik osztályát [...] sikeresen elvégezte.

Országgyűlési képviselőválasztójoga van annak a nőnek, aki életének 30. évét betöltötte, tíz év óta magyar állampolgár [...], ha [...]. az elemi népiskola hatodik osztályát vagy más tanintézetnek ezzel tanértékre egyenrangú osztályát (évfolyamát) sikeresen elvégezte.” (Törvény, 1938)

18. A feladat a középkori és az újkori világgéppel kapcsolatos. (komplex – összehasonlító) Vesse össze a források és ismeretei segítségével a középkori (vallásos) és a felvilágosult világgépet a következő szempontok alapján:

- az élet fő célja,
- a társadalmi rend,
- hatalmi legitimáció,
- a világ változásáról alkotott kép,
- a tudományos megismerés,
- a vallás szerepe!

„Beszélgetésünk első szakaszán láttuk, hogy az érzéki örömeket, akármilyen nagyok és akármilyen magas földi szempontból értékeljük is őket, az örök élet örömeivel nemcsak összehasonlítani, hanem egy napon még említeni sem lehet.” (Szent Ágoston, 5. századi teológus)

„[Az egész középkor során keveset törődtek] az emberi körülmények javításával. A kereszténység arra tanította az egyszerű embereket, hogy a belenyugvás és a hatalomnak való engedelmesség olyan erények, melyekért a mennyországban a földinél sokkal jobb élet vár. [...] A dolgok rendje megváltoztathatatlanak tűnt a középkori ember számára.” (G. R. Ewans brit történész)

„Boldognak kell lenni kedves Emil, ez minden érzékeny lény célja; ez az első vágy amelyet belénk oltott a természet, és az egyetlen, amely sohasem hagy el bennünket.” (Rousseau, 18. századi francia filozófus)

„Johann Gottfried Herder [német felvilágosult filozófus] szerint az emberiség története organikus fejlődési folyamat, mely a természet történetéből, annak folytatásaként indul, s a legprimitívebb állapotoktól emelkedik a humanitás magasabb fokaira. Minden kultúrképződmény: művészet, vallás, sőt gondolkodás és nyelv is, a történelmi fejlődés eredménye.” (Boros János és Lendvai L. Ferenc filozófusok)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

14. Római történeti chrestomathia. Bp. Tankönyvkiadó, 1989.

<https://sites.google.com/site/pzaugustus/home-1/map>

13. Szerző: New York World

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/da/Treaty_of_Versailles_Reparations_-_Let%27s_see_you_collect.png

Dupcsik–Repárszky: Történelem IV. Bp. 2009. 35.

15. Antonio Bonfini: A magyar történelem tizedei. Ford.: Geréb László. Bp. 1959.

<https://mek.oszk.hu/10600/10604/10604.htm>

Kovács Örs (főszerk.): Történelem 9. Magyar Katolikus Püspöki Konferencia, Bp. 2021.

Gyöngyössy Márton: A magyar pénz „méltósága”. Mátyás nagy pénzreformja. Rubicon 2016/4.

16. Donáth Ferenc: Demokratikus földreform Magyarországon, 1945–1947. Akadémiai Kiadó, Bp. 1967.

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=94700018.tv>

<http://mek.niif.hu/04400/04493/04493.htm#4>

Varga Zsuzsanna Mi történt a szovjet kolhoz-moddell Magyarországon? Egy adaptációs kísérlet vázlatos története

<https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/32701/VargaZsuzsa.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

17. Népszava, 1917. február 9. „A választójog ellen – mindhalálíg”

<http://elsovh.hu/a-valasztojog-ellen-mindhalalig-tisza-istvan-es-a-hosok-valasztojoga/>

<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=91900035.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D38>

1919/5985 ME. számú rendelet – Magyarországi rendeletek tára 1867–1945

https://library.hungaricana.hu/hu/view/OGYK_RT_1919/?pg=992&layout=s

1938:XIX. tc.

<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=93800019.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D41>

18. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_nat2020/lecke_03_009

Hume: Értekezés az emberi természetről. Ford. Bence György. Bp. 2006.

http://enciklopedia.fazekas.hu/memo/Jean-Jacques_Rousseau_b.htm

Rousseau: Emil avagy a nevelésről. Idézi: Pukánszky Béla – Németh András: Neveléstörténet. Bp. 1996.

<https://mek.oszk.hu/01800/01893/html/07.htm#fn8>

G. R. Ewans: Hit a középkor világában. Ford. Nagy György. Scolar Kiadó. Bp. 2003.

Boros J. – Lendvai L. F. (szerk.): Filozófiatörténet általános bölcsészeknek. (internetes tananyag)

http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszlet/mmi.elte.hu/szabadbolcseszlet/indexfd6d.html?option=com_tananyag&task=showElements&id_tananyag=33

III. Ince: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_04_012

Szent Ágoston vallomásai. Ford. Vass József <http://mek.niif.hu/04100/04187/04187.htm>

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	10	
	14. feladat	10	
	15. feladat	18	
	16. feladat	18	
	17. feladat	22	
	18. feladat	22	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző